

Mikulášek, Miroslav

Předmluva

In: *Západ - Východ : genologické studie*. Mikulášek, Miroslav (editor). Brno: Ústav slavistiky na filozofické fakultě Masarykovy univerzity, 1995, pp. 3-4

ISBN 8021013001 (Vydavatelství Masarykovy univerzity)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/132343>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Předmluva

Ústav slovanských literatur a literární komparatistiky na filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně je pracovištěm s badatelskou orientací na srovnávací studium literárních žánrů a směrů ve slovanských a západních literaturách (daná orientace vycházející z vědeckého odkazu A. Veselovského, P. L. van Tieghema, R. Jakobsona aj. byla koncipována ještě ve 30. letech významným českým slavistou působícím na FF MU v Brně prof. Frankem Wollmanem. V uplynulých zhruba 15 letech ústav zkoordinoval svůj výzkum s analogickým výzkumem někdejšího Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV v Praze (koordinátor dr. Slavomír Wollman) a Literárnovedného ústavu SAV v Bratislavě (koordinátor prof. František Miko). Na filozofické fakultě MU se v průběhu let postupně vytvořil široký badatelský tým, který zahrnoval kromě vědecko-pedagogického kolektivu Ústavu slovanských literatur a literární komparatistiky i literárněvědně orientované romanisty, germanisty, nordisty, klasické filology i kulturní historiky. Tým se podílel na organizování tří mezinárodních vědeckých konferencí v roce 1985, 1988, 1993. V r. 1993 tým integrující vědce z Ústavu slovanských literatur a literární komparatistiky, Ústavu románských jazyků a literatur, Ústavu klasických studií a pracovníky brněnské pobočky Ústavu české literatury AV ČR obdržel z Fondu rozvoje vysokých škol MŠMT grant (č. 1183) na realizaci projektu **Literární žánry a směry ve slovanských a západních literaturách**. Součástí jeho realizace byla mezinárodní konference *Poetika literárních žánrů a směrů ve světle estetiky a poetiky Romana Jakobsona*, která se uskutečnila v září 1993 ve spolupráci s představitelem americké sémiotiky prof. Th. Winne-rem (Center for the Philosophy and History of Sciences, Boston University) a americkou literárněvědnou slavistikou. Konference prezentovala nejen vědeckou koncepci i badatelské výsledky členů mezioborového fakultního týmu, ale soustředila mj. vědce z Kanady, USA, Velké Británie, Japonska, Maďarska, Polska, Německa, Francie a Ruska.

Genologicky orientovaný projekt realizovaný v roce 1993 (v rámci grantu z FRVŠ) určil předmět i směr bádání týmu i způsob zkoumání slovesného organismu i literárního procesu. V popředí badatelské pozornosti členů týmu se ocitla problematika morfologie a topiky prozaického textu, zvl. románu včetně malých prozaických forem. Cestou dílčích analytických sond i celistvých syntéz byla reflektována geneze, evoluce a transformace literárních druhů, žánrů a vývojových zákonitostí uměleckých směrů ve slovesnosti Slovanů v korelaci s analogickými systémy literatur západních. Členové týmu zkoumali ve svých studiích - vesměs v komparativním záběru - jednak žánrovou stratifikaci, evoluci a poetiku románu, zvl. románu antického (tzv. prosimetra a jeho vztah k menippské satíře), románu-mýtu 20. století (zvl. gnos-

tického), středověké latinské "konsolační" prózy, renesanční novelistiky, středověké erbovní pověsti české a polské provenience, paraepistolární prózy v současné polské a české literatuře, baladické prózy, genezi ruského románu 19. století, žánr antiutopie konce 20. století, jednak kontinuitu a diskontinuitu, metamorfózy literárních systémů ("onirismus" v klasické fantastické literatuře 19. století), a směrů, zvl. v 16., 19. a 20. století (klasicismus, secese, expresionismus, magický realismus aj.); stranou pozornosti nezůstal ani stav literárně-teoretického myšlení 19. století, resp. teorie románového žánru.

Výzkum tudíž obepnul literární proces od antiky přes renesanci, období realismu a neoromantismu (včetně secese) 19. století, modernismu přelomu 19. a 20. století až po fenomén avantgardy a postmodernismu 20. století. Studie odkrývající transformaci genetické existence slovesných organismů, jejich struktur, morfologických i myšlenkových systémů a jejich vazbu s myšlenkovými, filozofickými systémy minulých epoch jsou založeny na srovnávacím geneticko-strukturním, historickotypologickém interpretačním přístupu k artefaktu i literárnímu procesu oplodněném v některých studiích hermeneutickou exegezí. Vytvořené studie prezentované v daném sb. **Západ a Východ. Genologické studie** jsou výrazem perspektivní tendence prohloubené analýzy žánrové stratifikace a metamorfóz v mnohém konvergentního literárního procesu na ose Západ a Východ. Chtějí být seriózní bázi i přínosem ke zkoumání literárních i myšlenkových vazeb mezi Východem a Západem.

Miroslav Mikulášek